

SPRÁVA Z KONFERENCIE
POVAHA SÚČASNEJ FILOZOFIE A JEJ METÓDY

Ide o tradičnú konferenciu doktorandov, ktorá sa koná každý rok na pôde Filozofického ústavu SAV. Tohtoročný ôsmy ročník bol v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi výnimočný tým, že prebiehal dva dni (2. a 3. marca 2011) a zúčastnilo sa na ňom 74 prednášajúcich hostí zo Slovenska, z Čiech, z Rakúska, Maďarska a Ruska a že po prvýkrát ku konferenčným jazykom (okrem slovenčiny a češtiny) pribudli aj jazyk anglický a nemecký.¹

Po otvorení konferencie a príhovore riaditeľa FiÚ SAV profesora Tibora Pichlera sa začali prednášať prvé príspevky. Predpoludnie oboch dní bolo venované plenárnym prednáškam zahraničných účastníkov v anglickom a v nemeckom jazyku. Po plenárnych prednáškach sa prezentovalo v slovenskom a českom jazyku vždy v štyroch sekciách. Najviac príspevkov bolo prednesených v sekcii *Analytická filozofia, logika, metodológia vied, epistemológia* a v sekcii *Interdisciplinárne presahy vo filozofii*. Početné zastúpenie príspevkov mala tiež sekcia *Etika* a sekcia *Filozofická antropológia*, ale i sekcia *Sociálna a politická filozofia*.

Prvá plenárna prednáška niesla názov *The function of normative process-requirements*. Pred publikum predstúpil Julian Fink z Viedenskej univerzity, ktorý referoval o normatívnych procesoch a požiadavkách racionality. Po tejto prínosnej prednáške vystúpil Christian Feldbacher zo Salzburgskej univerzity, ktorý vo svojej prezentácii spochybnil výhody aplikovania formálnych metód v etike na príklade demokratizovanej morálky. Ákos Gyarmathy z Budapeštianskej univerzity technológie a ekonómie, z Katedry histórie a filozofie vedy nastolil problém roly nonkonceptuálneho mentálneho obsahu ako evidencie, predstavil svoj argument v prospech nevyhnutnosti nonkonceptuálneho perceptuálneho obsahu, nazývaného „neznámy jazykový argument“, a vyvodil záver, že mentálne obsahy nemôžu byť úplne konceptuálne. Máté Szabó z Katedry filozofie a histórie vedy Budapeštianskej univerzity vo svojom príspevku vychádzajúc zo záverov myšlienkového experimentu F. Jacksona a jeho tvrdenia, že fyzikalizmus je nevyhnutne nepravdivý, argumentoval proti tejto téze. Filozofickou kategóriou kvality v socio-filozofickom poznaní sa zaoberala Elena Vitalievna Krysová z Technickej univerzity v Mari El (Ruská federácia). Diskusiou k jej prezentácii sa uzavreli plenárne prednášky prvého konferenčného dňa a po obede sa začalo rokovať v slovenskom a českom jazyku v rámci jednotlivých sekcií.

Medzi prezentujúcimi v rámci jednotlivých sekcií oboch konferenčných dní boli doktorandi zo slovenských a českých vedecko-výskumných a vzdelávacích inštitúcií: z Katedry filozofie a dejín filozofie a z Katedry logiky a metodológie vied Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, z Filozofického ústavu Slovenskej akadémie vied, z Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, z Filozofickej fakulty Univerzity Cyrila a Metoda v Trnave, z Katedry filozofie a Katedry politológie a európskych štúdií Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, z Katedry filozofických vied Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, z Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ru-

¹ Výber z prednesených príspevkov uverejňujeme v tomto čísle v rubrike MLADÍ FILOZOFI.

žomberku, z Inštitútu filozofie a etiky Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, z Filozofickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne, zo Západočeskej univerzity v Plzni, z Filozofickej fakulty a Ústavu filozofie a religionistiky Univerzity Karlovej v Prahe, z Katedry občanské výchovy a filozofie, Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Prahe.

Plenárne prednášky II. (3. 3. 2011). Na druhý deň sme okrem českých kolegov privítali ešte troch zahraničných doktorandov. Ako prvý vystúpil Gregor Sühs z Viedenskej univerzity s príspevkom *The Heritage of Colonial Philosophy of Law in „El Nuevo Constitucionalismo“ in Latin America*. Predmetom skúmania bola „nová ústava“, ktorá vznikla zároveň s novou ústavou Kolumbie roku 1991 a ktorá predstavuje nesmierne bohatstvo myšlienok predovšetkým z oblasti filozofie práva. Inej téme sa venoval Ivan Šimko z Viedenskej univerzity s prednáškou *Sources of Ideas*. Na základe fenoménu etnocentrizmu sa pokúsil poukázať na niektoré všeobecne akceptované tézy na poli interkultúrnej filozofie a spochybniť ich. Ako posledný vystúpil Péter Hartl z Budapeštianskej univerzity technológie a ekonómie s príspevkom *Knowing our own concepts: the role of intuitions in philosophy*. Čo je intuícia? Akú rolu hrá vo filozofii? Aj na tieto otázky hľadal autor odpovede, pričom vychádzal z dvoch základných stanovísk: racionalistického a naturalistického.

Sekcia Analytická filozofia, logika, metodológia vied, epistemológia I. (2. 3. 2011). Téma *Althusserova interpretácia Marxovych metody* prezentovaná Petrom Kuželom zaznela v tejto sekcii ako prvá. Autor príspevku priblížil základné aspekty Althusserovej interpretácie Marxovej metódy a pokúsil sa poukázať na rozdiely medzi Marxovou a Hegelovou metódou. Analyzoval aj Althusserov koncept naddeterminácie „symptomálneho“ čítania. Prednáška Svatoopluka Nevrlka mala názov *Různé důvody platnosti a jejich síla*. Osvetlil v nej klasifikáciu platných argumentov. Podľa sily rozdelil platné argumenty na striktné a zamietnuteľné a podľa dôvodov ich platnosti na logické, analytické a vecné. Hľadal tiež odpoveď na otázku, či vôbec existujú platné argumenty. Jana Baginová riešila problém poznania a zmeny postavenia epistemológie. Poukázala na to, že epistemológia ako „prvá filozofia“ stála nad vedou a z tejto pozície súdila jej nároky na poznanie, avšak v súčasných pokusoch o jej naturalizáciu v predstavách Quina či Penelope Maddy získava postavenie „druhej filozofie“, teda tej, ktorá prichádza až po vede. V príspevku s názvom *Experiment a měření ve vědeckých kontroverziích* nastolil Libor Benda problém použitia experimentálnych a meracích metód ako nástrojov racionálneho rozuzlenia vedeckých kontroverzií. Svoju pozornosť zamerl aj na kľúčovú úlohu sociálnych činiteľov vo vede. Vychádzal z teoretických prác predstaviteľov „empirického programu relativizmu“ a z Kuhnovej štúdie o funkcii meraní vo fyzikálnych vedách. Aký je vzťah jazyka a minulej reality? Do akej miery jazyk determinuje to, čo existuje v minulej realite? Nad týmito otázkami sa zamýšľal Ján Haluška. Predstavil vo svojej prezentácii dve možné riešenia týchto problémov a ich analýzu. Priblížil tak pozície radikálneho konštruktivismu a konceptuálneho relativizmu. Autor argumentoval v prospech konceptuálneho relativizmu, podľa ktorého od jazyka závisí iba spôsob prezentácie minulej reality, jazyk nie je teda esenciálnym prvkom existencie minulých udalostí. Miloš Kostelec v príspevku *Anafora ako premenná* si dal za cieľ analyzovať možnosti explikácie významu anaforických výrazov pomocou prostriedkov, ktoré ponúkajú predikátová logika 1. rádu a dynamická predikátová logika. Snažil sa overiť svoju hypotézu, že existuje možnosť reprezentácie sémantického obsahu anaforických výrazov pomocou viazaných premenných. Jozef Ševčík hovoril o Rogerovi Baconovi

a experimentálnej vede. Snažil sa objasniť problematiku chápania experimentálnej vedy. Na záver vystúpil so svojím príspevkom Tomáš Oriechčík, ktorý prednášal o implicitných definíciách a ich úlohe v projekte neologicizmu. Vysvetlil, že cieľom implicitných definícií nie je len určiť význam sémanticky ekvivalentného výrazu rovnakého syntaktického typu, ale aj ukázať, že definície základných výrazov matematických teórií poskytujú uspokojivé vysvetlenie apriórneho poznania logiky a matematiky.

Sekcia Analytická filozofia, logika, metodológia vied, epistemológia II. (3. 3. 2011).

Ako prvý vystúpil Jan Votava s príspevkom *Filozofie jako myšlení v pravděpodobnostech*, v rámci ktorého predstavil metódu pravdepodobnostného myslenia a otázky s ním súvisiace, pričom poukázal na skeptické dôsledky používania danej metódy. David Šimeček vo svojom referáte *Toulminův koncept „reasonableness“* diskutoval o pojme racionality objavujúcom sa v práci Stevena Toulmina, ktorý tradičný pojem racionality nahrádza chápaním „reasonable“, zohľadňujúcim praktickú úlohu neformálnej argumentácie v konkrétnej situovanosti problému. Gabriela Martišková zamerala našu pozornosť na spor medzi realizmom a anti-realizmom vo filozofii histórie, pričom kľúčovou bola otázka možnosti zmeny minulosti na základe výpovedí o nej. Okrem alternatív realizmu a antirealizmu predstavila irrealizmus Paula Rotha ako tretiu cestu irrealistického pohľadu na minulosť. Miroslav Vaško vo svojom referáte skúmal otázku, či je pozícia raného Wittgensteina realistická, alebo antirealistická. Jeho cieľom bolo ukázať, že Wittgensteinova pozícia z „traktátovského“ obdobia sa mení v závislosti od epistemologickej, ontologickej a etickej úrovne. Výhody realistických koncepcií kauzality nám v rovnomennom článku predstavil Tomáš Károly, ktorého zámerom bolo porovnať realistické a antirealistické koncepcie kauzality a zároveň predostrieť argumenty v prospech tých realistických. Marek Havlík s príspevkom *Neuronální sémantika a formování mentálních fenoménů* ukázal, na akej úrovni možno spojiť poznatky neurovedy, analytickej filozofie a filozofie mysle. Snažil sa nás okrem iného uviesť do problematiky deterministickej sémantiky neuronálnych stavov, ktorá má byť základom sémantického ohodnotenia mentálnych fenoménov. Robert Kramár ukázal v príspevku *Epistemologický status pravdy* možné prístupy k statusu pravdy. Jeho cieľom bolo preskúmať rôzne uchopenia pojmu pravdy v spore realizmu a antirealizmu a posúdiť možnú neutralitu pojmu pravda so zreteľom na koncepcie D. Davidsona a P. Horwicha. Záver stretnutia patrilo príspevku Michala Kutáša. Vychádzajúc z prác W. O. Quina a H. Kornblitha podal niekoľko argumentov „za“ naturalizáciu epistemológie, pričom zámerom jeho prezentácie bolo hľadať odpoveď na otázku, či treba nahradiť klasickú epistemológiu naturalizovanou epistemológiou.

Sekcia Filozofická antropológia I. (2. 3. 2011). Prvý deň konferencie v tejto sekcii otvoril svojím príspevkom s názvom *Člověk a zmysel života* Ivan Ondrášik. Pokúsil sa načrtnúť zložitú situáciu existencie človeka v súčasnej dobe, na základe fenomenológie, hermeneutiky, logoterapie a tradičnej kresťanskej filozofie rozlíšiť medzi sociálnou, biologickou, psychologickou a duchovnou úrovňou života a poukázať na spôsoby hľadania jeho zmyslu. Richard Vondráček si vo svojej prezentácii položil otázku obsiahnutú v jej názve: *Je vědomie exkluzívnym nositeľom, respektíve atribútom bytia?* Na základe komparácie Heideggerovho ontologického pojmu seba-vedomia a Šmajsovhov pojmu začiatku vedomia-seba evolučnej ontológie sa dopracoval k predstave tzv. prebudeného vedomia, ktoré je schopné vyhnúť sa nástrahám dnes rozšíreného technického myslenia vedúceho k odcudzeniu od reality. Príspe-

vok *Spolubytie v línii myslenia Jeana Paula Sartra* predniesla Daniela Kováčová. Sústredila sa na ontologickú prednosť „bytia s“ alebo „bytia pre“ a na konfrontáciu Sartrových myšlienok s Heideggerom (prednosť činnosti pred osobnosťou a na vyjasnenie Sartrovho pojmu pojmu *My*). Kým pre Heideggera má skúsenosť ontologickú povahu, Sartre jej priznáva len psychologický význam, čo má ďalekosiahle konzekvencie, pokiaľ ide o ich vnímanie spoločenskej reality. Peter Kováč predostrel svoj kritický pohľad na filozofickú esej Alberta Camusa *Mýtus o Syzifovi*. Pri svojom skúmaní vychádzal zo spojitosti povahy ľudskej lásky s esenciálnou povahou ľudského Ja a z existenciálnej analýzy hraničnej situácie smrti milovaného človeka, inšpirujúc sa myšlienkami B. Pascala. Eva Žáčková sa vo svojom príspevku zamerala na pojem virtuálnej reality a naj vývoj jeho vnímania od sedemdesiatych rokov vo forme ponorenia („immersion“) až po jej terajšie miesto v každodennom živote, kde podľa autorky neznamená oddelenosť od reality, ale vytvára novú skúsenosť, ktorej ontologický status treba preskúmať. Završenie Bergsonovej metafyziky objasnila Miroslava Mináriková v príspevku *Završenie Bergsonovej metafyziky „Tvorivého vývinu“ ako élanu vital metafyzikou „Dvoch zdrojov morálky a náboženstva“ ako élanu d'amour*. V príspevku rozobrala Bergsonovu myšlienku, že nadčlovek, realizovaný v oblasti morálky a náboženstva, oslobodzuje človeka od ľudskej prirodzenosti, čím prispieva k prechodu od uzatvorenej k otvorenej spoločnosti, a tým k víťazstvu života nad hmotou. Pri tomto vývoji hrá dôležitú úlohu rozpoznanie prírodného (inštinkt) a spoločenského (intelekt) prvku. Pojem negativity v nemeckom transcendentizme bol námotom referátu Petra Probalu. Čerpal pritom najmä z kľúčových diel I. Kanta a G. W. F. Hegela. Okrem otázky „Čo je človek?“ skúma súčasná filozofická antropológia aj otázku „Čo nie je človek?“, čím nepriamo ohraničuje pojem ľudskej bytosti. Podobné námety našiel prednášajúci aj u O. Marquarda alebo G. Lipoveckého. Na záver dňa Juraj Odorčák predniesol príspevok s názvom *Perdurantizmus a identita človeka*, v ktorom poukázal na niektoré perzistentné teórie analytickej filozofie. Zdôraznil logické argumenty perdurantizmu proti endurantizmu a poukázal na prístup koncepcie perdurantizmu k problému identity človeka. Asi najdôležitejším faktorom odlišnosti týchto dvoch pozícií je čas ako štvrtý rozmer. Súčasne poukázal na možné implikácie tohto rozdielu v chápaní jednotlivín u L. R. Bakerovej a W. O. Quina.

Sekcia Filozofická antropológia II. (3. 3. 2011). V tejto sekcii ako prvá vystúpila Marta Dercová, ktorá sa vo svojom príspevku zamerala na problém telesnosti človeka a na to, ako sa tohto problému zmocňovala filozofická antropológia jedného z jej zakladateľov Helmutha Plessnera. Jaroslav Faltin sa vo svojom vystúpení zameril na filozofické prehodnotenie Chomského prístupu k problematike generatívnej gramatiky s dôrazom na antropologickú problematiku ľudskej prirodzenosti.

Sekcia Etika I. (2. 3. 2011). V prvý deň konferencie sekciu etiky otvorila Elena Matějková z Univerzity Cyrila a Metoda v Trnave s príspevkom *Analýza Harrisovho argumentu v prospech biomedicínskeho vylepšovania človeka*, ktorým vyvolala zanietenú diskusiu. V atmosfére otvorenej konštruktívnej kritiky vystúpil ako druhý Matúš Lakošík z Katolíckej univerzity v Ružomberku. Jeho polemicky koncipovaný príspevok s názvom *Eutanázia a katolícka cirkev* vyvolal u poslucháčov patričnú odozvu. Jeho kolega Miroslav Příkryl prezentoval rovnako podnetný príspevok *Povinnosť umrieť a eutanázia*, ktorý tematicky dopĺňal predchádzajúce príspevky z oblasti bioetiky. Po prestávke vystúpila Petra Hroncová z Trnavskej univerzity, ktorej prednáška *Terapeutický aspekt aplikovania konceptu živého tela na medicín-*

sku prax kombinovala prvky filozofickej antropológie a fenomenológie so snahou o ich aplikovanie na medicínsku prax. Jana Koišová z Filozofického ústavu SAV prispela do diskusie úvahou o *Zmysel cností v zdravotníckych povolaniach*. K najzaujímavejším vystúpeniam istotne patrila prednáška Tatiány Cárovej z Univerzity Komenského *Aristotelovské inšpirácie v etike pre 21. storočie*. V sekcii etiky vystúpila ešte Bojana Ladrová z Katolíckej univerzity v Ružomberku s témou *Diskusia medzi liberalizmom a komunitarizmom očami Charlesa Taylora*. I keď táto téma presahuje záujmy etiky, poslucháčov zaujala a rozvinula sa diskusia, ktorá bola prerušená až z organizačných dôvodov.

Sekcia Etika II. (3. 3. 2011). Sekciu otvorila Andrea Hudecová s príspevkom *Problém morálnych vlastníckych práv na ľudské telo*, v ktorom skúmala, či je možné vnímať ľudské telo ako vlastníctvo človeka, ktoré by bolo založené na morálnych predpokladoch. Jiří Podhajský sa venoval analýze problémov Kantovej etiky. Jeho skúmanie vychádzalo z pojmu „samoty mravnosti“, ktorým naznačil problém hodnotenia konania iných. Eva Bednáriková príspevkom *Environmentálna filozofia a etika v praxi slovenského environmentálneho hnutia* oboznámila prítomných s vlastnými zisteniami získanými formou dotazníka, zameraného na nosné smery environmentálnej filozofie a na etiku slovenského environmentálneho hnutia, ako aj na hodnotovú orientáciu jeho popredných predstaviteľov. Marián Gliganič sa vo svojom príspevku zaoberal etikou tváre v zmysle Lévinasovej a Tischnerovej filozofie ako možným prístupom v praxi sociálneho pracovníka s ľuďmi bez domova. Etiku ako praktickú filozofiu a jej význam z hľadiska formovania axiologickej orientácie človeka v kontexte súčasnej spoločnosti predstavila vo svojom príspevku Radka Gábrišová. V závere podčiarkla nevyhnutnosť zmeny hodnotovej orientácie súčasnej spoločnosti. V príspevku *Vina ako filozofický problém* Monika Šabová poukázala na niektoré charakteristiky viny a načrtla jej všeobecný pojmový obraz. Eva Prokešová sa vo svojom príspevku pokúsila prepojiť skúmanie krízy identity človeka s konceptom silného hodnotenia s cieľom poukázať na nevyhnutnosť silného hodnotenia z hľadiska „zdravej identity“ človeka a jeho schopnosti „uzdraviť“ identitu, ktorá sa už nachádza v kríze.

Sekcia Interdisciplinárne presahy vo filozofii I. (2. 3. 2011). Ako prvá v tejto sekcii vystúpila s témou na hranici psychopatológie a filozofie pod názvom *Problém konceptualizácie pojmov depresie a melanchólie* Katarína Vydrová. Nakoľko sú tieto pojmy príbuzné? – zamýšľala sa autorka príspevku. Po analýze teoretických a metodologických predpokladov kategorizácie psychických porúch človeka upozornila na jej limity a poukázala na úlohu filozofie pri tvorbe definícií v špeciálnych vedách. Michal Lipták zaujal nielen pútavou vizuálnou prezentáciou k svojej téme *Avantgardné umenie 20. storočia a súčasná filozofia*, ale predovšetkým jej obsahovou stránkou: Dištinkciu medzi pojmi umeleckého objektu a estetického objektu predostrel predovšetkým na fenomenologickom základe. Antifenomenologický postoj v diskusii a aj vo svojom príspevku *Umenie ako produkt interpretácie* zaujal jeho kolega z Trnavskej univerzity Michal Žgrada. Z postmoderného stanoviska sa pokúsil poukázať na to, že (umelecký) objekt sám osebe nič nesymbolizuje a svoju funkciu umenia nadobúda až interpretáciou. Po prestávke sa ako prvý predstavil Stanislav Ďurek, opäť s témou umenia. V prednáške *Wolfgang Welsch – Estetické myslenie* hľadal odpovede na otázky: „Čo je to estetické myslenie?“, „Ako sa v súčasných podmienkach konzumnej spoločnosti vzťahuje na realitu a jej chápanie?“, „Na čo je vlastne dobré estetické myslenie?“ Už tradičné české zastúpenie na konferencii Mladá filozofia reprezentovala Marie Benediktová Větrovcová s príspevkom

z oblasti matematiky *Filosofické aspekty Gaussovy diferenciálnej geometrie*. Styčné body s filozofiou nachádza predovšetkým v Kantovej *Kritike čistého rozumu* a ku Gaussovej geometrii pristupuje z dejinofilozofického hľadiska.

Nemenej zaujímavá bola téma *Idea objektivity ako kľúč k problému demarkácie*, ktorou sa zaoberal Lukáš Chlebničan. Načrel do hlavných problémov epistemológie, akými sú pojmy „pravdivého“ a „objektívneho“ poznania, a to predovšetkým z pohľadu R. Rortyho a D. Davidsona. Cieľom bolo riešenie problému demarkácie: Čo je, a čo nie je „vedecké poznanie“? Ako posledný v tejto sekcii vystúpil Norbert Mikláš a predstavil *Externalistické a internalistické prístupy ku skúmaniu filozofického štýlu*. Na otázky „Čo je literatúra?“, respektíve „Čo je filozofia?“ nemožno podľa neho odpovedať len v závislosti od formálnych štylistických črt. Naopak, smerodajné sú práve externé faktory v podobe rôznych inštitúcií.

Sekcia Interdisciplinárne presahy vo filozofii II. (3. 3. 2011). Ako prvý vo štvrtkovej časti tejto sekcii predstúpil pred publikum Erik Leško s príspevkom *Blumenberg, Lacan a konštrukcia významu v mýte*, v ktorom predstavil nový pohľad na politické mýty. Vo svojej argumentácii vychádzal z Blumenbergovej filozoficko-antropologickej teórie mýtu a z lacanovskej psychoanalýzy. Snažil sa poukázať na to, že styčné body medzi Lacanovou a Blumenbergovou filozofiou umožňujú kriticky skúmať diskurzívno-ideologickú povahu politického. Juraj Žiak predstavil poslucháčom svoju tému s názvom *Štrukturalizmus Ch. S. Peircea alebo krátky príbeh o jednej nepovšimnutej vízii*, v ktorej porovnával súčasné tendencie považovať štrukturalizmus za prekonaný s diskurzom o neukončených možnostiach štrukturalizmu v naturalnej prírodovednej klasifikácii, fenomenológii a lingvistiky. Svoju tézu objasnil pomocou priblíženia filozofie a semiotiky známeho zakladateľa pragmatizmu Ch. S. Peircea. Na otázku *Existuje vôbec jediná časová línia tiahnuca sa priamo až k veľkému tresku?* hľadal odpoveď Robert Burgan. Vo svojej prezentácii predstavil možné vymedzenia veľkého tresku, jednotlivé kozmologické modely postulujúce existenciu diskrétného času a priestoru i teórie predpokladajúce existenciu jednotného času siahajúceho sa až k veľkému tresku. Vychádzajúc zo záverov montrealskej skupiny teoretikov časopriestoru sa zamýšľal nad eternalistickou a prezentistickou koncepciou a dospel k záveru, že čas, ako ho bežne chápeme, má počiatok vo veľkom tresku, no veľký tresk nie je počiatkom vesmíru. Jaroslav Šajgalík sa pokúsil v príspevku *Harmonické myslenie – prekonávanie dichotómie medzi totálnym chaosom a absolútnou usporiadanosťou* nájsť odpoveď na otázku, čo je vlastne harmonické myslenie. Pod týmito výrazmi sa chápe napätie medzi pravidelnosťou a nepravidelnosťou, medzi chaosom a usporiadanosťou. Svoje úvahy zhrnul v závere, že myslenie o celku rozmanitosti môže zahŕňať krásu i užitočnosť. S ďalším príspevkom pod názvom *Obraz človeka a jeho (seba)formovanie* vystúpila Eva Dvoranová, ktorá sa snažila priblížiť problém vzťahu medzi (seba)obrazom človeka (a z neho vyplývajúceho výchovného ideálu, ktorý najčastejšie vychádza z určitých filozoficko-antropologických predstáv) a (seba) formovaním subjektu. Pozornosť venovala predovšetkým predstave, obrazu človeka a myšlienke formovania človeka formulovanej vo filozofických prácach I. Kanta. *Mesto a dom, inžinier a ruchy* – to bol názov príspevku Andreja Gogoru. Svoj príspevok koncipoval ako analýzu modernej racionality na príklade Le Corbusierovej koncepcie urbanizmu. Objasňoval v nej zmeny modernej racionality, ich uplatnenie a reakcie mesta na tieto zmeny. Peter Chrenka sa vo svojej prednáške *Nietzscheho teória jazyka* zaoberal relatívne podceňovaným aspektom Nietzscheho filozofického diela – jeho teóriou jazyka, ktorá je podľa autora kľúčová z hľadiska pochopenia ďalších myšlienok a filozofickej tvorby

F. Nietzscheho. *Ako si osvojujeme jazykové hry?* – to osvetlil vo svojej rovnomennej prezentácii Vincent Kekeli. Priblížil v nej predpoklady, podmienky a kontexty procesu učenia sa a osvojovania si významov jednotlivých slov a jazykových hier tak, ako ich vo svojich filozofických systémoch analyzovali L. Wittgenstein a S. Cavell. Ivana Gregorová predstavila vo svojej téme *Metafory urbánneho priestoru* kategorizáciu metafor urbánneho priestoru, ktorú vníma ako nástroj filozofie, ktorým možno spoznávať mesto ako súbor urbánnych vzťahov. V hlavnej časti príspevku poukázala na diferenciaciu obrazových a jazykových metafor urbánneho priestoru.

Konferenciu možno považovať za úspešnú, keďže naplnila svoje hlavné ciele: tradičné stretnutie doktorandov a prezentácia ich tvorby, nadviazanie kontaktov pre bližšiu spoluprácu kolegov s podobnými témami, získanie prehľadu o povahe filozofie, jej problémoch a metódach rozpracovaných študentmi doktorandského štúdia, výmena pripomienok a námetov pre ďalšiu prácu v diskusii, resp. porovnanie výsledkov doterajšieho bádania. Konferencia organizovaná doktorandmi pre doktorandov za účelom získania prvých skúseností s organizáciou konferencie bola pre mnohých účastníkov zároveň prvou skúsenosťou prezentácie pred konferenčným plénom. Doktorandi zo slovenských, českých, rakúskych a maďarských vedecko-vzdelávacích inštitúcií mali tak už ôsmy rok možnosť získať prvé skúsenosti s vystupovaním na podobných podujatiach.

Eva Dvoranová, Peter Chrenka, Lucia Galovičová, Michal Slamena, Jana Koišová, Eva Prokešová